

СХВАЛЕНО
на засіданні
педагогічної ради гімназії
від 27.08.2020 р.
протокол № 1

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор гімназії

_____ І.В.Харченко
Наказ від 27.08.2020р. №18

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

**Грозинської гімназії
на 2020/2021 навчальний рік**

Освітня програма створена на 2020-2021 навчальний рік відповідно до статті 33 Закону України «Про освіту», прийнятого 05.09.2017, що набув чинності 28.09.2017, Державного стандарту початкової освіти затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 р. № 87, Державного стандарту початкової загальної освіти затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.04.2011 р. № 462, Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1392, наказів Міністерства освіти і науки України №268 від 21.03.2018 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти», відповідно до наказів № 405,406,407,408 від 20.04.2018, згідно рекомендацій листа Міністерства освіти і науки України №1/9-254 від 20.04.2018 «Щодо типових освітніх програм для 2-11 класів», складається на основі типових освітніх програм, які подані у таких документах:

- для учнів 1-2-х класів відповідно до Типової освітньої програми НУШ-1 авторського колективу під керівництвом Савченко О. Я., затвердженої наказом Міністерства освіти і науки від 08.10.2019 №1272;
- для учнів 3-х класів відповідно до Типової освітньої програми НУШ-1 авторського колективу під керівництвом Савченко О. Я., затвердженої наказом Міністерства освіти і науки від 08.10.2019 №1273;
- для учнів 4 класів відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти I ступеня, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки від 20.04.2018 № 407 ;
- для учнів 5-9-х класів відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405;
- для 10-11-х класів відповідно до Типової освітньої програмизакладів загальної середньої освіти III ступеня затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 408 (у редакції наказу МОН від 28.11.2019 №1493 зі змінами, внесеними наказом МОН від 31.03.2020 №464).

Згідно з чинним законодавством освітній процес організовано відповідно до рівнів типових освітніх програм трьох ступенів навчання:

I ступінь – початкова освіта тривалістю чотири роки;

II ступінь – базова середня освіта тривалістю п'ять років;

III ступінь – профільна середня освіта тривалістю два роки.

При реалізації освітньої програми

1. Забезпечити:
  - логічну послідовність вивчення предметів, що розкривається у відповідних навчальних програмах;
  - використання в освітньому процесі сучасних інноваційних технологій, систем (методик) навчання;
  - науково-дослідницьку діяльність, участь у проектах;
  - профільне спрямування навчання в старшій школі, що сформовано закладом освіти з урахуванням можливостей забезпечення якісної його реалізації;
  - роботу з обдарованими дітьми;
  - навчання дітей з особливими освітніми потребами.
2. Здійснити навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, зокрема підручниками та навчальними посібниками, схваленими Міністерством освіти і науки України.
3. Спрямувати освітній процес на задоволення потреб учнів у виборі програм навчання.
4. Запровадити в освітній процес сучасні технології навчання, зокрема: проектні, інформаційно-комунікаційні, критичного мислення, інтерактивні технології.
5. Враховуючи особливості організації освітнього процесу та індивідуальні освітні потреби учнів, рівень навчально-методичного та кадрового забезпечення сформувати варіативну складову навчального плану, спрямувати її на підсилення предметів інваріантної складової, запровадження факультативів, курсів за вибором.
6. Реалізувати навчання за наскрізними лініями через: організацію розвивального освітнього середовища, роботу в проектах, позакласну

навчальну роботу і роботу гуртків.

7. Забезпечити профільне навчання старшої школи за рахунок введення профільних предметів: «Українська мова та література», «Зарубіжна література».
8. Врахувати вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти.
9. Створити умови для навчання дітей з особливими освітніми потребами.

Принципами реалізації освітньої програми є:

- забезпечення якості освіти та якості освітньої діяльності;
- забезпечення рівного доступу до освіти без дискримінації за будь-якими ознаками, у тому числі за ознакою інвалідності;
- цілісність і наступність системи освіти;
- прозорість і публічність прийняття та виконання управлінських рішень;
- відповідальність і підзвітність органів управління освітою та закладів освіти, інших суб'єктів освітньої діяльності перед суспільством;
- єдність навчання, виховання та розвитку;
- виховання патріотизму, поваги до культурних цінностей українського народу, його історико-культурного надбання і традицій;
- формування усвідомленої потреби в дотриманні Конституції та законів України, нетерпимості до їх порушення;
- формування поваги до прав і свобод людини, нетерпимості до приниження її честі та гідності, фізичного або психічного насильства, а також до дискримінації за будь-якими ознаками;
- формування громадянської культури та культури демократії;
- формування культури здорового способу життя, екологічної культури і дбайливого ставлення до довкілля.

РОЗДІЛ I

Призначення закладу та спосіб його реалізації

Стратегічна мета закладу освіти: забезпечення умов для формування у гімназії випускника, який є цілісною всебічно розвинутою особистістю, здатною до критичного мислення; патріота з активною позицією, який діє згідно з морально-етичними принципами, здатний приймати відповідальні рішення, поважає гідність і права людини; інноватора, здатного змінювати навколишній світ, розвивати економіку за принципами сталого розвитку, конкурувати на ринку праці, навчатися протягом життя.

У відповідності до чинного законодавства навчальний заклад здійснює освітній процес відповідно до рівнів загальноосвітніх програм трьох ступенів освіти:

I ступінь - початкова загальна освіта;

II ступінь — основна загальна освіта;

III - середня (повна) загальна освіта.

Призначення кожного ступеня навчання визначається Типовим положенням про загальноосвітній навчальний заклад. I ступінь - *початкова школа*. Основне завдання початкової школи – створити умови, що допоможуть дитині, яка починає свій освітній шлях, повірити в те, що навчання може й повинно бути для неї успішним, цікавим та привабливим. Результат роботи – створення «Я - концепції» випускника початкової школи. II ступінь – *основна школа (5-7 класи)*. Продовжуючи цілі початкової школи, основним завданням середньої школи є формування бази для вибору напряму подальшої спеціалізації освіти та рівня вивчення окремих предметів. В результаті - у школі створюється комфортний освітній простір, побудований на спільних для вчителів та здобувачів освіти цінностях та пріоритетах, кожен учень школи може задовольнити свої освітні потреби та реалізувати виявлені в початковій школі здібності як самостійно, так і в процесі співпраці з педагогами. III ступінь - *основна школа (8-9 класи)*. Метою цього етапу є рання спеціалізація за обраним напрямком навчання та створення класів допрофільної підготовки. Головним напрямком роботи з учнями стає формування первинної профільної орієнтації; удосконалення навичок самостійної інтелектуальної діяльності, початок

встановлення світоглядної позиції особистості. Призначення основної школи – розвиток функціональної грамотності учня, функціональних компетенцій, створення умов успішної життєдіяльності в суспільстві. IV ступінь-старша школа (10-11 класи). Метою педагогічного процесу на даному етапі є завершення середньої освіти на базі профільного навчання з наданням можливості побудови індивідуальної освітньої та професійної стратегії здобувачів освіти на основі його ціннісної позиції.

Основним засобом реалізації призначення закладу є засвоєння здобувачами освіти обов'язкового мінімуму змісту загальноосвітніх програм. У той же час заклад має у своєму розпорядженні додаткові, специфічні засоби реалізації свого призначення, а саме:

- уведення в навчальний план предметів і курсів, що сприяють загальнокультурному розвитку особистості та формують гуманістичний світогляд;
- надання учням можливості спробувати себе в різних видах діяльності (інтелектуальної, трудової, художньо-естетичної тощо);
- надання учням можливості вибору профілю навчання, темпу засвоєння навчального матеріалу;
- оригінальна організація навчальної діяльності, інтеграції навчальної та позанавчальної діяльності;
- надання широкого спектру додаткових освітніх програм додаткових освітніх послуг.

Освітні програми, що реалізуються в закладі спрямовані на:

- формування в учнів сучасної наукової картини світу;
- виховання працьовитості, любові до природи;
- розвиток в здобувачів освіти національної свідомості ;
- формування людини та громадянина, яка прагне вдосконалення та перетворення суспільства;
- інтеграція особистості в систему світової та національної культури;
- рішення задач формування загальної культури особистості, адаптація особистості до життя в суспільстві;

- виховання громадянськості, поваги до прав і свобод людини, до культурних традицій та особливостей інших народів в умовах багатонаціональної держави;
- створення основи для усвідомленого відповідального вибору та наступного освоєння професійних освітніх програм;
- формування потреби здобувачів освіти до самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення тощо.

РОЗДІЛ 2

Опис «моделі» випускника закладу

Реалізація освітньої програми передбачає «продукт» - результат діяльності педагогічного колективу, який формується під впливом обраного закладом освіти змісту освіти – результат реалізації освітньої програми. «Модель» випускника школи – це особистість, яка знає технологію усного і писемного спілкування, комп'ютерного програмування, включаючи спілкування через Інтернет. Це – патріот своєї Батьківщини, який усвідомлює мету життя, цінує мистецтво, береже надбання народу та природу рідного краю. «Модель» випускника закладу освіти формується за всі роки навчання та виховання з 1 по 11 клас за принципом наступності і передбачає наступні прогнорозовані результати:

«Модель» випускника початкової загальної освіти:

- усвідомлює мету і цінність свого життя;
- реально оцінює свої сили;
- цінує мистецтво, береже культурні надбання, природу рідного краю;
- знає історію свого краю;
- знає біографію своїх батьків, родовід;
- знає історію своєї вулиці, села, звичаї і традиції рідного краю;
- надає посильну допомогу рідним і близьким;
- виконує домашню роботу;
- не засмучує рідних своїми вчинками;
- володіє культурою розмови і праці;
- бере участь у загальношкільних акціях;

«Модель» випускника основної загальної освіти

- чітко усвідомлює цінність свого життя;
- реально оцінює власні сили;
- має стійку мотивацію до своєї діяльності, володіє компетентностями навчальної діяльності;
- цінує мистецтво, береже культурні надбання, природу рідного краю
- має сформовані загальнолюдські моральні цінності;
- знає історію свого краю;
- обізнаний суспільними процесами в Україні і світі;
- знає значення поняття «краса»: зовнішня і внутрішня;
- свідомо ставиться до стану свого здоров'я;
- психічно і духовно здорова особистість;
- патріот своєї Батьківщини

«Модель» випускника середньої повної загальної освіти

- вміє шукати і обробляти інформацію, застосовувати її для індивідуального розвитку і самовдосконалення;
- здатний генерувати нові ідеї, приймати нестандартні рішення, творчо і критично мислити;
- відчуває потребу в регулярних заняттях фізкультурою і спортом ;
- веде здоровий спосіб життя - реально оцінює свої сили;
- бачить перспективи розвитку особистості;
- цінує мистецтво, береже культурні надбання народу та природу рідного краю;
- обізнаний із суспільними процесами в Україні та світі;
- має сформовані національні та загальнолюдські цінності;
- патріот своєї країни;
- готовий до самостійного життя.

РОЗДІЛ 3

Цілі та задачі освітнього процесу освітнього закладу

У навчанні:

- забезпечення базової середньої, загальної середньої освіти, допрофільної підготовки та навчання за визначеними профілями;
- спрямування навчально-виховного процесу на розвиток в учнів умінь застосовувати знання в особистих цілях і суспільному житті;
- виявлення та розвиток обдарованих учнів, залучення їх до участі в різноманітних інтелектуальних заходах, науково-дослідницькій діяльності;
- підтримка та розвиток здоров'язберігаючого навчального середовища на основі просвітницької та організаційно-методичної оздоровчої діяльності.

У вихованні:

- соціалізація виховного простору закладу освіти на основі дитиноцентризму, з орієнтацією на учнівські потреби;
- підтримка різних форм учнівського самоврядування й розвиток соціальної активності учнів;
- спрямування діяльності класних керівників на національно-патріотичне виховання, формування якостей, необхідних для швидкоплинних умов життя.

У методичній діяльності:

- спрямування організаційно-методичного забезпечення на переорієнтацію вчителя на суб'єктно-суб'єктні відносини в організації навчання;
- відпрацювання інноваційних технік, які сприяють підвищенню читацької, математичної та природничо-наукової грамотності, умінь працювати з різними джерелами інформації, передавати експліцитне значення текстів;
- надання методичної підтримки вчителям, які беруть участь у педагогічних заходах різного рівня.

У роботі з кадрами:

- створення умов для формування професійно компетентного колективу на основі атестації відповідно до нормативних вимог;
- забезпечення організаційно-адміністративної підтримки інноваційних пошуків учителів.

У системі контролю за освітнім процесом:

- спрямування внутрішньошкільного контролю на підвищення ефективності освітнього процесу та якості освітніх результатів;
- проведення аналізу уроків, занять гуртків, факультативів, виховних заходів з урахуванням нових вимог до організації навчання.

В управлінні закладу освіти:

- орієнтація управлінських функцій та рішень на досягнення запланованих результатів;
- створення сучасної матеріально-технічної бази для навчання й виховання, виявлення та розвитку учнівських обдарувань;
- спрямування управлінських рішень на підвищення іміджу гімназії, як «Школа розвитку обдарувань»;
- підтримка ефективної співпраці з Радою закладу та батьківським комітетом;
- забезпечення розвитку закладу на основі демократизації управління. формування в школярів звичок здорового способу життя, свідомої потреби в руховій активності;
- забезпечення сучасних матеріально-технічних та навчально-методичних умов для учнів та вчителів;
- підтримка ефективної співпраці з Радою закладу та батьківським комітетом;
- створення умов для реалізації вибраної проблеми закладу;
- контроль за дотриманням працівниками, учнями правил техніки безпеки.

РОЗДІЛ 4

Навчальний план та його обґрунтування

Пояснювальна записка до навчального плану

Тип закладу – загальноосвітня школа I-III ступенів

Згідно зі Статутом заклад має таку структуру:

- загальноосвітня школа I ступеня - 1 – 4 класи;
- гімназія -5 – 9 класи;
- гімназія -10-11 класи з профільним вивченням української мови та літератури,.

Статутом закладу визначено українську мову навчання.

Відповідно до статті 15 (розділ XII) Закону України «Про освіту» структура навчального року, тривалість навчального тижня, інші форми

організації освітнього процесу встановлюються загальноосвітнім навчальним закладом середньої освіти у межах часу передбаченого програмою.

2020/2021 навчальний рік розпочинається 1 вересня 2020 року та закінчується не пізніше 1 липня 2021 року. Орієнтовна структура навчального року: I семестр - з 01.09.2020 по 25.12.2020; II семестр - з 11.01.2021 по 28.05.2021.

Впродовж навчального року проводяться канікули: осінні канікули - з 26.10.2020 по 01.11.2020; зимові канікули - з 25.12.2020 по 10.01.2021; весняні канікули - з 22.03.2021 по 28.03.2021. Для учнів перших класів встановлюються додаткові канікули, орієнтовно, з 15.02.2021 по 21.02.2021.

Орієнтовна дата проведення свята «Останній дзвоник» - 28 травня 2021 року.

Дата вручення документів про освіту буде визначена додатково (в залежності від термінів проведення ДПА, ЗНО).

Перелік предметів державної підсумкової атестації визначається Міністерством освіти і науки України.

Орієнтовні терміни проведення ДПА для 4-х класів – остання декада травня 2021 року; для 9-х класів – календарний тиждень після закінчення навчального року.

Рішення про доцільність проведення навчальної практики та навчальних екскурсій приймає педагогічна рада гімназії.

Гімназія працює в режимі п'ятиденки з двома вихідними – субота, неділя.

Навчальні заняття проводяться з 08.30 до 15.30 Тривалість уроків у 1-х класах – 35 хв., у 2-11 класах -45 хв.

Режим роботи закладу загальної середньої освіти визначається закладом освіти самостійно на основі відповідних нормативно-правових актів. Задля дотримання безпечних умов перебування учасників освітнього процесу у закладі освіти будемо керуватись нормативними документами Міністерства охорони здоров'я України, місцевих органів влади щодо здійснення протиепідемічних заходів.

На початку 2020-2021 навчального року, задля забезпечення якісного виконання освітніх програм в умовах очного та/або дистанційного навчання,

приділятиметься більше уваги традиційному повторенню вивченого матеріалу за минулий рік, запроваджуватиметься «коригуюче навчання».

Для цього будуть проведені діагностичні роботи (усні співбесіди) опитування в 2-11-х класах з основних навчальних предметів з метою визначення рівня засвоєння матеріалу учнями за попередній рік (здебільшого, за період карантину). Слід зазначити, що оцінки за такі діагностичні роботи не будуть виставлятися до класного журналу, адже вони є орієнтиром для визначення рівня залишкових знань і вмінь. Відповідно до результатів, буде спланована робота (колективна або індивідуальна) щодо актуалізації окремих тем, систематизації знань та умінь, практичного їх закріплення тощо. Тривалість періоду такого навчання кожен вчитель визначить самостійно: попередньо плануючи з урахуванням досвіду організації дистанційного навчання в минулому році, вносить певні корективи до плану після проведення діагностичних робіт.

У зв'язку із світовим викликом щодо епідеміологічної ситуації, що має місце і в Україні, та необхідністю введення карантинних заходів задля запобігання поширенню вірусних хвороб, під час планування організаційних заходів, що забезпечують освітній процес, у тому числі і під час календарно-тематичного планування з предметів буде врахована можливість організації освітнього процесу в межах навчального року в умовах карантину. Для організації дистанційного навчання в цей період заклад скористається методичними рекомендаціями, поданими у листах МОН від 23.03.2020 № 1/9-173; від 16.04.2020 № 1/9-213; методичними рекомендаціями «Організація дистанційного навчання в школі» (авт. А. Лотоцька, А. Пасічник), розробленими за підтримки МОН (<https://cutt.ly/MynTayc>).

Задля забезпечення якісного виконання освітніх програм в умовах очного та дистанційного навчання під час календарно-тематичного планування у навчальних програмах і календарно-тематичних планах будуть виділені ключові теми, на яких ґрунтується подальше опрацювання програмового матеріалу. Це дозволить без порушення системи програмових вимог ущільнювати, оптимізувати вивчення предмета, концентрувати увагу на відпрацюванні позицій, що мають забезпечити якісну самостійну роботу учнів в умовах

дистанційного навчання. Під час вибору на початку навчального року навчально-методичного комплексу для вивчення предмета будуть передбачені можливості використання засобів та інструментарію дистанційного навчання в умовах очного навчання. Важливим є формування у здобувачів освіти уміння вчитися з використанням ІТ, а в учителів – уміння забезпечувати цей процес має стати пріоритетним освітнім завданням закладів освіти у 2020/2021 навчальному році.

Організація освітнього процесу і в умовах очного, і в умовах дистанційного навчання не повинна призводити до перевантаження учнів та має забезпечувати безпечні та нешкідливі умови здобуття освіти.

При організації освітнього процесу в карантинних умовах буде забезпечуватись:

- *соціальне дистанціювання;*
- мінімізація *переміщення* здобувачів освіти та комунікація між ними в межах закладу освіти;
- *дотримання* нормативів наповнюваності класів та інших *вимог законодавства про освіту.*

Школа організуватиме дистанційне навчання за допомогою: поєднання онлайн-занять через Zoom, Skype, Instagram, Google, Hangouts; заздалегідь записаних відеоуроків, презентацій від вчителів чи із зовнішніх освітніх ресурсів; ретельно підібраних завдань для самостійної роботи із подальшою перевіркою; використання безкоштовних вебсерверів та платформ, наприклад, Google, Classroom, Moodle, Microsoft Teams.

Надзвичайно важливим є чітка система організації навчання в гімназії з самостійним опрацюванням матеріалу (розклад, критерії оцінювання, узгодження кількості контрольних робіт (не більше 3 на тиждень), врахування вікових особливостей щодо виконання домашніх завдань). Домашні завдання будуть посилюючими для самостійного виконання дітьми (мати чіткі поради та інструкції

Кількість часу для додаткового опрацювання для кожного класу не може перевищувати норми, визначені ДСанПіН 5.5.2.008-01 у частині виконання домашніх завдань, і становить:

Клас	Кількість часу на день для додаткового опрацювання навчальних предметів у режимі школи повного дня
1	–
2	45 хв.
3	1 год. 10 хв.
4	1 год. 30 хв.
5	2,5 години
6	2,5 години
7	3 години
8	3 години
9	3 години
10	4 години
11	4 години

Робочий навчальний план на 2020-2021 навчальний рік розроблений згідно із законами України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про внесення змін до законодавчих актів з питань загальної середньої та дошкільної освіти щодо організації навчально-виховного процесу», «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», враховуючи вимоги додержання Державного стандарту початкової загальної освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.04.2011 № 462 та Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету міністрів України від 21.02.2018 № 87, Державного стандарту базової і повної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1392.

Робочий навчальний план розроблено:

- для 1-3-х класів – складений за Типовою освітньою програмою Савченко О.Я., затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 21.03.2018 № 268 (таблиця 1);
- для 4-х класів – за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти I ступеня затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 407 (таблиця 1);
- для 5-х класів – за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти II ступеня затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405 з вивченням двох іноземних мов або мови національної меншини (таблиці 10,12);
- для 6-х класів – за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти II ступеня затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405 з вивченням мови національної меншини (таблиця 12);
- для 7-х класів – за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти II ступеня затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405 з вивченням двох іноземних мов або мови національної меншини (таблиці 10,12);
- для 8-х класів – за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти II ступеня затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405 з вивченням двох іноземних мов або мови національної меншини (таблиці 10,12)
- для 9-х класів – Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти II ступеня затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405 з вивченням двох іноземних мов або мови національної меншини (таблиці 10,12);
- для 10-11-х класів – за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти III ступеня затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 408 (таблиця 2) (у редакції наказу МОН від 28.11.2019 №1493 зі змінами, внесеними наказом МОН від 31.03.2020 №464).

Навчальний план містить інваріантну складову, сформовану на державному рівні, обов'язкову для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від їх підпорядкування і форм власності, та варіативну складову. Інваріантна складова навчального плану використовується повністю. Варіативна частина робочого навчального плану використана для проведення індивідуальних консультацій та групових занять, поглиблення змісту окремих предметів інваріантної частини, викладання курсів за вибором та факультативних занять.

Школа I ступеня

Програма початкової освіти окреслює підходи до організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти.

Початкова освіта здобувається з шести років (відповідно до Закону України «Про освіту»).

Програма визначає загальний обсяг навчального навантаження на тиждень, забезпечує взаємозв'язки окремих предметів, курсів за вибором, їх інтеграцію та логічну послідовність вивчення які будуть подані в рамках навчальних планів:

- для учнів 1-2-х класів відповідно до Типової освітньої програми НУШ-1 авторського колективу під керівництвом Савченко О. Я., затвердженої наказом Міністерства освіти і науки від 08.10.2019 №1272;

для учнів 3-х класів відповідно до Типової освітньої програми НУШ-1 авторського колективу під керівництвом Савченко О. Я., затвердженої наказом Міністерства освіти і науки від 08.10.2019 №1273.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

- мовно-літературна - включає українську мову та літературу, іноземну мову (англійська);
- математична - спрямована на формування математичної та інших ключових компетентностей;
- природнича - має на меті формування компетентностей в галузі природничих наук, основи наукового світогляду, становлення

відповідальної природоохоронної поведінки у навколишньому світі;

- технологічна - формування компетентностей в галузі техніки і технологій, здатності до зміни навколишнього світу засобами сучасних технологій;
- інформативна - формування інформаційно-комунікаційної компетентності, здатності до розв'язання проблем з використанням цифрових пристроїв для розвитку, самовираження, здобуття навичок безпечної діяльності в інформаційному суспільстві;
- соціальна і здоров'язбережувальна - формування соціальної компетентності, активної громадянської позиції, підприємливості, розвиток самостійності, застосування моделі здорової та безпечної поведінки, збереження власного здоров'я та здоров'я інших;
- громадянська та історична - формування громадянської та інших компетентностей, готовності до змін шляхом осмислення зв'язків між минулим і сучасним життям, активної громадянської позиції, набуття досвіду життя в соціумі з урахуванням демократичних принципів;
- мистецька - формування цінностей у процесі пізнання мистецтва та художньо-творчого самовираження, поваги до національної та світової мистецької спадщини;
- фізкультурна - формування мотивації до занять фізичною культурою і спортом для забезпечення гармонійного фізичного розвитку, вдосконалення життєво необхідних рухових умінь та навичок.

Мовно-літературна освітня галузь реалізується через предмети: українська мова, українська література, іноземна мова(англійська). Математична освітня галузь через предмет – математика. Природнича, громадянська, історична та мистецька реалізується через інтегрований предмет – я досліджую світ.

Загальне сумарне навантаження для учнів 1-3-х класів становить:

Клас	Кількість годин
1	23

2	25
3	26

Гранично допустиме навантаження на учнів 1-3-х класів за 5-денним режимом навчання визначається згідно додатку до листа МОН України від 11.06.2014 № 1/9-303 та Державними Санітарними правилами і нормами (ДСанПН 5.5.2.008-01) без урахування годин передбачених для фізичної культури.

Клас	Кількість годин
1	20
2	22
3	23

При визначенні гранично допустимого навантаження учнів ураховані санітарно-гігієнічні норми та нормативна тривалість уроків:

- у 1-х класах – 35 хвилин
- у 2-3-х класах – 40 хвилин

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру першого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальні плани початкової школи передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Навчальні плани містять інваріантну складову, сформовану на державному рівні, обов'язкову для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від їх підпорядкування і форм власності, та варіативну, в якій передбачено додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, індивідуальних та групових занять, консультацій.

Навчальний час, передбачений на варіативну складову може бути використаний на предмети інваріантної складової, на проведення індивідуальних та групових занять.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
для 1- 3-х класів
Грозинської гімназії на 2020/2021 навчальний рік
(українська мова навчання)

Назва освітньої галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень			
		1 клас	2 клас	3 клас	Разом
Інваріантний складник					
Мовно-літературна, у тому числі:		9	10	10	29
Українська мова та література	Українська мова та література	7	7	7	21
Іноземна мова	Англійська мова	2	3	3	8
Математична	Математика	4	4	5	13
Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузі)	«Я досліджую світ»	3	3	3	9
Технологічна	Технології	1	1	1	3
Інформатична	Інформатика	-	1	1	2
Мистецька*	Музичне мистецтво	1	1	1	3
	Образотворче мистецтво	1	1	1	3
Фізкультурна	Фізична культура**	3	3	3	9
Усього інваріантний складник		22	24	25	71
Варіативний складник					
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1	1	1	3
Для вивчення предметів освітніх галузей		1	1	1	3
Українська мова		1	1	1	3
Гранично допустиме тижневе/річне навчальне навантаження здобувача освіти		20/700	22/770	23/805	65/2275
Сумарна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)		23	25	26	74

* Мистецька освітня галузь може реалізуватися через інтегровані курси або предмети вивчення за окремими видами мистецтва: наприклад, музичне мистецтво, образотворче мистецтво тощо за умови реалізації упродовж циклу навчання всіх очікуваних результатів галузі.

** Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навантаження учнів.

Організація освітньої діяльності в 4 класі закладів загальної середньої освіти у 2020/2021 навчальному році здійснюється відповідно до законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Указу Президента України від 18.05.2019 № 286/2019 «Про стратегію національно-патріотичного виховання», Державного стандарту загальної початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 462 від 20.04.2011 (у 4-х класах).

Освітня програма закладу для здобувачів освіти I ступеня розроблена на основі Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти I ступеня (початкова освіта) затвердженої наказом МОН України від 20.04.2018 № 407.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 4-х класів закладів загальної середньої освіти складає 910 годин/навчальний рік.

Загальне сумарне навантаження для учнів 4 класів становить:

Клас	Кількість годин
4	26

Гранично допустиме навантаження на учнів 4-х класів за 5-денним режимом навчання визначається згідно додатку до листа МОН України від 11.06.2014 № 1/9-303 та Державними Санітарними правилами і нормами (ДСанПН 5.5.2.008-01) без урахування годин передбачених для фізичної культури.

Клас	Кількість годин
4	23

При визначенні гранично допустимого навантаження учнів ураховані санітарно-гігієнічні норми та нормативна тривалість уроків:

- у 4-х класах – 40 хвилин.

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру першого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за

роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальні плани початкової школи передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Навчальний плани містить інваріантну складову, сформовану на державному рівні, обов'язкову для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від їх підпорядкування і форм власності, та варіативну, в якій передбачено додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курси за вибором, індивідуальні та групові заняття, консультації.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями: мова і література, суспільствознавство, мистецтво, математика, природознавство, технології, здоров'я і фізична культура.

Повноцінність початкової освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з відповідних бюджетів.

Освітня галузь "Мови і літератури" з урахуванням вікових особливостей учнів у навчальних планах реалізується через окремі предмети "Українська мова (мова і читання)", "Іноземна мова".

Освітні галузі "Математика", "Природознавство" реалізуються через однойменні окремі предмети, відповідно, - "Математика", "Природознавство".

Освітня галузь "Суспільствознавство" реалізується предметом "Я у світі".

Освітня галузь "Здоров'я і фізична культура" реалізується окремими предметами "Основи здоров'я" та "Фізична культура".

Освітня галузь "Технології" реалізується через окремі предмети "Трудове навчання" та "Інформатика".

Освітня галузь "Мистецтво" реалізується окремими предметами "Образотворче мистецтво" і "Музичне мистецтво".

Повноцінність початкової освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з відповідних бюджетів.

Варіативна складова використана на додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, проведення індивідуальних консультацій та групових занять.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
для 4 класу
Грозинської гімназії на 2020/2021 навчальний рік
(українська мова навчання)

Освітні галузі	Предмети	Кількість	Разом
		годин на тиждень	
Мови і літератури (мовний і літературний компоненти)	Українська мова	7	7
	Англійська мова	2	2
Математика	Математика	4	4
Природознавство	Природознавство	2	2
Суспільствознавство	Я у світі	1	1
Мистецтво	Музичне мистецтво	1	1
	Образотворче мистецтво	1	1
Технології	Трудове навчання	1	1
	Інформатика	1	1
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1
	Фізична культура**	3	3
Усього		21+3	21+3
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		2	2
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової		1	1
Українська мова		1	1
Додаткові години на проведення індивідуальних консультацій		1	1
Математика		1	1
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		23	23
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		26	26

* Заклад загальної середньої освіти може обирати інтегрований курс «Мистецтво» або окремі курси: «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво».

** Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються.

Школа II ступеня

Освітня програма базової середньої освіти окреслює організацію закладом єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти і складена відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 №405, табл.10,12)з навчанням українською мовою, вивченням другої іноземної та мови національної меншини.

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальний план основної школи передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Він охоплює інваріантну складову, сформовану на державному рівні та варіативну складову.

Варіативна складова навчального плану визначена з урахуванням особливості організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів та використовується на підсилення предметів інваріантної складової, запровадження факультативів, курсів за вибором, що розширюють світоглядне спрямування.

Навчальний план вміщає зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів.

Варіативна складова навчальних планів використана на:

- підсилення предметів інваріантної складової;
- запровадження факультативів, курсів за вибором, що розширюють обрану закладом освіти спеціалізацію, а також світоглядного спрямування: логіка, критичне мислення;
- індивідуальні заняття та консультації.

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлена відповідно до Закону України "Про загальну середню освіту" .

Поділ класів на групи при вивченні української та іноземної мов, трудового навчання, фізичної культури та інформатики здійснити відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження

Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 року за № 229/6517 (зі змінами).

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
Грозинської гімназії на 2020/2021 навчальний рік
 для 5 – 7 класів
 (з українською мовою навчання)

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах		
		5	6	7
Мови і літератури	Українська мова	3,5	3,5	2,5
	Українська література	2	2	2
	Іноземна мова (англійська мова)	3	3	3
	Зарубіжна література	2	2	2
Суспільствознавство	Історія України	1	1	1
	Всесвітня історія	-	1	1
Мистецтво*	Музичне мистецтво	1	1	1
	Образотворче мистецтво	1	1	1
Математика	Математика	4	4	-
	Алгебра	-	-	2
	Геометрія	-	-	2
Природознавство	Природознавство	2	-	-
	Біологія	-	2	2
	Географія	-	2	2
	Фізика	-	-	2
	Хімія	-	-	1,5
Технології	Трудове навчання	2	2	1
	Інформатика	1	1	1
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1
	Фізична культура**	3	3	3
Разом		23,5+3	26,5+3	28+3
<i>Додатковий час на предмети, факультативи, курси за вибором, індивідуальні заняття та консультації</i>		3,5	3,5	2,5
I.	<i>Години на вивчення предметів</i>	1,5	1,5	1
1.	Математика	1	1	-
2.	Алгебра	-	-	1
3.	Українська мова	-	0,5	-
II.	<i>Курси за вибором</i>	1	1	1
1.	Казка як епічний жанр	1	-	-
2.	Українознавство	-	1	1
3.				
III.	<i>Індивідуальні заняття</i>	1	1	0,5
1.	Зарубіжна література	-	1	
2.	Історія України	1		
3.	Алгебра	-	-	0,5
Разом		27 + 3	30 + 3	30,5+3
Сумарна кількість годин інваріантної складової, додаткових годин на предмети інваріантної складової та курсів за вибором		27 + 3	30+3	30,5+3
Гранично допустиме навантаження на учня		27	30	30,5
Всього фінансується з бюджету (сумарна кількість годин інваріантної та варіативної складових)		27+3	30 +3	30,5+3

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
Грозинської гімназії на 2020/2021 навчальний рік
 для 8 – 9 класів

(з українською мовою навчання з поглибленим вивченням української мови)

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
		8	9
Мови і літератури	Українська мова	2	2
	Українська література	2	2
	Іноземна мова (англійська)	2	2
	Зарубіжна література	2	2
Суспільствознавство	Історія України	1,5	1,5
	Всесвітня історія	1	1
	Основи правознавства	-	1
Мистецтво*	Музичне мистецтво	1	-
	Мистецтво	-	1
Математика	Алгебра	2	2
	Геометрія	2	2
Природознавство	Біологія	2	2
	Географія	2	1,5
	Фізика	2	3
	Хімія	2	2
Технології	Трудове навчання	1	1
	Інформатика	2	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1
	Фізична культура**	3	3
Години на вивчення спеціалізованих предметів, курсів за вибором		3,5	3
I.	Години на вивчення спеціалізованих предметів	2	2
1.	Українська мова	2	2
II.	Курси за вибором	1,5	1
1.	Звичаї та обряди українського народу в контексті художньої літератури	1	-
2.	Аналіз ліричного твору	-	1
3.	Креслення	0,5	-
Разом		31 + 3	32 + 3
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		2	1
I.	Факультативи	2	1
1.	Алгебра	1	1
2.	Зарубіжна література	1	
Гранично допустиме навчальне навантаження		33	33
Всього (без урахування поділу класів на групи)		33 + 3	33 + 3

ШКОЛА III СТУПЕНЯ

Освітня програма профільної середньої освіти окреслює рекомендовані підходи до планування й організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти і складена відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 408, у редакції наказу МОН від 28.11.2019 №1493 зі змінами, внесеними наказом МОН від 31.03.2020 №464), з профільним вивченням української мови та літератури, зарубіжної літератури для 11-А, математики (алгебра і початки аналізу) для учнів 10, 11-Б класів. Навчальний план для 10-11 класів містить загальний обсяг навчального навантаження та тижневі години на вивчення базових предметів, вибірково-обов'язкових предметів, профільних предметів і спеціальних курсів, а також передбачає години на факультативи.

Вивчаються базові предмети: «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література», «Іноземна мова», «Історія України», «Всесвітня історія», «Громадянська освіта», «Математика», «Фізична культура» і «Захист Вітчизни». Передбачено вивчення окремих природничих дисциплін: «Фізика і астрономія», «Біологія і екологія», «Хімія», «Географія». Включені вибірково-обов'язкові предмети «Інформатика» і «Технології», що вивчаються на рівні стандарту.

Зміст профілю навчання реалізується системою окремих предметів. Кількість годин для вивчення профільних предметів збільшено за рахунок варіативної складової навчального плану з урахуванням освітніх потреб учнів та з метою формування ключових компетентностей учнів засобами усіх предметів.

У варіативну складову навчальних планів введені:

Факультатив з історії «Українознавство»
Факультатив з екології «Екологія людини»
Факультатив з хімії «Диференційоване навчання. Розв'язування задач з хімії»
Факультатив з української мови «Стилістика української мови»

У навчальних програмах для 10-11 класів виокремлені наскрізні лінії «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність», які інтегрують ключові і загальнопредметні компетентності і сприяють формуванню в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Додаток 5

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
для 10, 11 класів
Грозинської гімназії на 2020/2021 навчальний рік
Профільні предмети: *українська мова, українська література*

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах									
	10					11				
Базові предмети	27					26				
Українська мова	2					2				
Українська література	2					2				
Зарубіжна література	1					1				
Іноземна мова (англійська)	2					2				
Історія України	1,5					1,5				
Всесвітня історія	1					1				
Громадянська освіта	2					-				
Математика: алгебра і початки аналізу, геометрія	3					3				
Біологія і екологія	2					2				
Географія	1,5					1				
Фізика і астрономія	3					4				
Хімія	1,5					2				
Фізична культура	3					3				
Захист Вітчизни	1,5					1,5				
Вибірково-обов'язкові предмети	3					3				
Інформатика	1,5					1,5				
Мистецтво	1,5					1,5				
Додаткові години на профільні предмети	4					4				
Українська мова	2					2				
Українська література	2					2				
Індивідуальні заняття	4					5				
Алгебра і початки аналізу	1	-	-	-	2	-	-	-	-	
Геометрія	-	1	-	-	-	1	-	-	-	
Біологія	-	-	1	-	-	-	-	-	-	
Географія	-	-	-	-	-	-	1	-	-	
Зарубіжна література	-	-	-	1	-	-	-	1	-	

Гранично допустиме навантаження на учня	33	33
Всього фінансується (без урахування поділу класу на групи)	38	38

РОЗДІЛ 5

Особливості організації освітнього процесу та застосування в ньому педагогічних технологій

Соціальні перетворення в українському суспільстві докорінно змінили пріоритети в галузі освіти. Школа потребує нових нетрадиційних ідей, теорій, що відповідали б оптимальному розвитку дитини, сучасним потребам людства.

Створення ситуації успіху, сприятливих умов для повноцінної діяльності кожної дитини – основна мета, що покладена в основу технологій навчання.

Очікувані результати навчання, учнів **1-3-х класів**, окреслені в межах кожної галузі, досяжні, якщо використовувати інтерактивні форми і методи навчання – дослідницькі, інформаційні, мистецькі проєкти, сюжетно-рольові ігри, інсценізації, моделювання, ситуаційні вправи, екскурсії, дитяче волонтерство тощо.

Основними формами організації освітнього процесу у **4-х класах** є різні типи уроку, екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час. Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Основними формами організації освітнього процесу в **5-9 класах** є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;

- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття – це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція (для 8-11 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу. Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу. Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Експерсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу експерсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відеоуроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Основними формами організації освітнього процесу в *10-11 класах* є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути експерсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відеоуроки, прес-конференції, ділові ігри тощо.

Засвоєння нового матеріалу можна проводити на лекції, конференції, експерсії і т. д. Для конференції, дискусії вчителем або учнями визначаються теми доповідей учнів, основні напрями самостійної роботи. На навчальній експерсії учні отримують знання, знайомлячись із експонатами в музеї, з роботою механізмів на підприємстві, спостерігаючи за різноманітними процесами, що відбуваються у природі. Консультації проводяться з учнями, які не були присутні на попередніх уроках або не зрозуміли, не засвоїли зміст

окремих предметів. Розвиток і корекцію основних компетентностей можна, крім уроку відповідного типу, проводити на семінарі, заключній конференції, екскурсії тощо. Семінар як форма організації об'єднує бесіду та дискусію учнів. Заключна конференція може будуватися як у формі дискусії, так і у формі диспуту, на якому обговорюються полярні точки зору. Учитель або учні підбивають підсумки обговорення і формулюють висновки.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція (для 8-11 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу.

Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу. Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Учням, які готуються здавати заліки або іспити можливе проведення оглядових консультацій, які виконують коригувальну функцію, допомагаючи учням зорієнтуватися у змісті окремих предметів. Консультація будується за принципом питань і відповідей.

Перевірка та/або оцінювання досягнення компетентностей крім уроку може здійснюватися у формі заліку, співбесіди, контрольного навчально-практичного заняття. Залік як форма організації проводиться для перевірки якості засвоєння учнями змісту предметів, досягнення компетентностей. Ця

форма організації як правило застосовується для вечірньої форми здобуття освіти або для інших здобувачів профільної середньої освіти.

Співбесіда, як і залік, тільки у формі індивідуальної бесіди, проводиться з метою з'ясувати рівень досягнення компетентностей.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем.

Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відеоуроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

У закладі широко впроваджуються інформаційно-комунікативні технологій. Застосування ІКТ в освітньому процесі базується на загальному розумінні зміни ролі інформації та принципах інформаційної взаємодії в різних напрямках освітньої діяльності. Це дозволяє формувати позитивну мотивацію учнів до навчальної діяльності, критичне і логічне мислення, вміння приймати

рішення, співпрацювати в команді, бути конкурентоздатними та впевненими особистостями.

Вчителями закладу створена модель уроків на основі синтезу оригінальних прийомів, елементів інноваційних педагогічних методик і інформаційно-комунікативних технологій та традиційних форм організації освітнього процесу. Розширено предметне навчальне середовище, створенні умови для оптимального розвитку навичок роботи з інформацією, формування вмінь і навичок дослідницької і пошукової роботи.

Серед використовуваних засобів: мультимедійні презентації, мультимедійні карти, проекти, онлайн-тести, програмовані засоби навчання та інше.

Вчителі не тільки самі активно використовують інтернет-ресурси, сучасні інформаційні технології, але й забезпечують їх активне використання учнями. Тому створенні вчителями персональні предметні сайти є однією з важливих форм роботи сучасного вчителя і є поштовхом для подальшого освоєння нових сучасних веб-ресурсів відповідно до вимог ІКкомпетентності, що важливо у процесі модернізації навчання в сучасній школі.

РОЗДІЛ 6

Показники (вимірники) реалізації освітньої програми

На рівні *школи* розроблена система показників (внутрішній моніторинг), ефективності реалізації освітньої програми. При цьому об'єктами, механізмами та термінами контролю є:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності (підвищення кваліфікації педагогічних працівників (форма проходження на вибір учителя) – не менше 150 годин протягом 5 років, атестація – 1 раз на 5 років, добровільна сертифікація – 1 раз на 3 роки, участь у різних методичних заходах, конференціях, вебінарах, семінарах, конкурсах, коучингах, тренінгах, онлайн-курсах, дистанційне навчання – протягом року);
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності (наявність документів, визначених нормативно-правовими актами з питань освіти, необхідної кількості підручників та навчально-методичної літератури з усіх

навчальних дисциплін для самостійної роботи та дистанційного навчання– 2 рази на рік);

- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності (відповідність ліцензійним та акредитаційним вимогам: шкільні кабінети, класні кімнати, спортзал, бібліотека, сучасна їдальня, наявність інтернету – 2 рази на рік);
- якість проведення навчальних занять (внутрішньо шкільний контроль протягом навчального року, вивчення системи роботи педагогічних працівників – 1 раз на 5 років, тематичний контроль знань, класно-загальнюючий контроль – за потребою);
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей) (вивчення рівня навчальних досягнень з предмета – 1 раз на 5 років, циклу предметів – за потребою, освітньої галузі – 1 раз на 5 років, різні види оцінювання, що відповідають «Загальним критеріям оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти», які є обов'язковою складовою навчальної програми з предмета - на кожному уроці), тематичне – в кінці кожної теми, семестрове – в кінці кожного семестру, річне – в кінці року, державна підсумкова атестація – в кінці навчального року, зовнішнє незалежне оцінювання – в кінці навчального року, результати участі у предметних та творчих конкурсах різного рівня – протягом навчального року, участь у спортивних змаганнях – протягом навчального року, інтелектуальних випробовуваннях – протягом навчального року);
- моніторинг оцінювання ступеня задоволення здобувачів освіти (соціологічні (анонімні) опитування учнів і випускників – 1 раз на рік);
- продовження навчання (аналіз вступу у ВНЗ України та за її межами - 1 раз на рік).

Завданням внутрішньої системи забезпечення якості освіти гімназії є:

- оновлення нормативно-методичної бази забезпечення якості освіти та освітньої діяльності в ЗЗСО;
- постійний моніторинг змісту освіти;
- спостереження за реалізацією освітнього процесу;
- моніторинг технологій навчання;

- моніторинг ресурсного потенціалу школи;
- моніторинг управління ресурсами та процесами;
- спостереження за станом соціально-психологічного середовища школи;
- контроль стану прозорості освітньої діяльності та оприлюднення інформації щодо її результатів;
- розроблення рекомендацій щодо покращення якості освітньої діяльності та якості освіти, участь у стратегічному плануванні.

РОЗДІЛ 7

Очікувані результати здобувачів освіти

1-3-й клас

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Очікувані результати навчання здобувачів освіти подано за змістовими лініями, визначеними Державним стандартом початкової освіти.

Компетентнісний потенціал кожної освітньої галузі забезпечує формування всіх ключових компетентностей.

Для кожної освітньої галузі визначено мету та загальні результати навчання здобувачів освіти в цілому. За ними впорядковано обов'язкові результати навчання здобувачів освіти, які є основою для їх подальшого навчання на наступних рівнях загальної середньої освіти.

Мовно-літературна освітня галузь включає українську мову та літературу, мови та іншомовну освіту.

Метою вивчення української мови та літератури є формування комунікативної, читацької та інших ключових компетентностей; розвиток особистості здобувачів освіти засобами різних видів мовленнєвої діяльності; здатності спілкуватися українською мовою, мовами відповідних корінних народів і національних меншин для духовного, культурного і національного самовираження, користуватися ними в особистому і суспільному житті, міжкультурному діалозі;

збагачення емоційно-чуттєвого досвіду, розвиток мовленнєво-творчих здібностей.

Здобувач освіти:

- взаємодіє з іншими особами усно, сприймає і використовує інформацію для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях;
- сприймає, аналізує, інтерпретує, критично оцінює інформацію в текстах різних видів, медіатекстах та використовує її для збагачення свого досвіду;
- висловлює думки, почуття та ставлення, взаємодіє з іншими особами письмово та в режимі реального часу, дотримується норм літературної мови;
- досліджує індивідуальне мовлення для власної мовної творчості, спостерігає за мовними явищами, аналізує їх.

Метою іншомовної освіти є формування іншомовної комунікативної компетентності для безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування, що забезпечує розвиток інших ключових компетентностей та задоволення різних життєвих потреб здобувача освіти.

Здобувач освіти:

- сприймає інформацію, висловлену іноземною мовою в умовах безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування, та критично оцінює таку інформацію;
- розуміє прочитані іншомовні тексти різних видів для отримання інформації або емоційного задоволення, використовує прочитану інформацію та критично оцінює її;
- надає інформацію, висловлює думки, почуття та ставлення, взаємодіє з іншими особами усно, письмово та в режимі реального часу, використовуючи іноземну мову.

Метою математичної освітньої галузі є формування математичної та інших ключових компетентностей; розвиток мислення, здатності розпізнавати і

моделювати процеси та ситуації з повсякденного життя, які можна розв'язувати із застосуванням математичних методів, а також здатності робити усвідомлений вибір.

Здобувач освіти:

- досліджує ситуації і визначає проблеми, які можна розв'язувати із застосуванням математичних методів;
- моделює процеси і ситуації, розробляє стратегії (плани) дій для розв'язування різноманітних задач;
- критично оцінює дані, процес та результат розв'язання навчальних і практичних задач;
- застосовує досвід математичної діяльності для пізнання навколишнього світу.

Метою *природничої освітньої галузі* є формування компетентностей в галузі природничих наук, техніки і технологій, екологічної та інших ключових компетентностей шляхом опанування знань, умінь і способів діяльності, розвитку здібностей, які забезпечують успішну взаємодію з природою, формування основи наукового світогляду і критичного мислення, становлення відповідальної, безпечної і природоохоронної поведінки здобувачів освіти у навколишньому світі на основі усвідомлення принципів сталого розвитку.

Здобувач освіти:

- відкриває світ природи, набуває досвіду її дослідження, шукає відповіді на запитання, спостерігає за навколишнім світом, експериментує та створює навчальні моделі, виявляє допитливість та отримує радість від пізнання природи;
- опрацьовує та систематизує інформацію природничого змісту, отриману з доступних джерел, та представляє її у різних формах;
- усвідомлює розмаїття природи, взаємозв'язки її об'єктів та явищ, пояснює роль природничих наук і техніки в житті людини, відповідально поводить у навколишньому світі;

- критично оцінює факти, поєднує новий досвід з набутим раніше і творчо його використовує для розв'язування проблем природничого характеру.

Метою технологічної освітньої галузі є формування компетентностей в галузі техніки і технологій та інших ключових компетентностей, здатності до зміни навколишнього світу засобами сучасних технологій без заподіяння йому шкоди, до використання технологій для власної самореалізації, культурного і національного самовираження.

Здобувач освіти:

- втілює творчий задум у готовий виріб;
- дбає про власний побут, задоволення власних потреб та потреб тих, хто його оточує;
- ефективно використовує природні матеріали, дбаючи про навколишній світ;
- практикує і творчо застосовує традиційні та сучасні ремесла.

Метою інформатичної освітньої галузі є формування інформаційно-комунікаційної компетентності та інших ключових компетентностей, здатності до розв'язання проблем з використанням цифрових пристроїв, інформаційно-комунікаційних технологій та критичного мислення для розвитку, творчого самовираження, власного та суспільного добробуту, навичок безпечної та етичної діяльності в інформаційному суспільстві.

Здобувач освіти:

- знаходить, подає, перетворює, аналізує, узагальнює та систематизує дані, критично оцінює інформацію для розв'язання життєвих проблем;
- створює інформаційні продукти та програми для ефективного розв'язання задач/проблем, творчого самовираження індивідуально та у співпраці, за допомогою цифрових пристроїв та без них;
- усвідомлено використовує інформаційні і комунікаційні технології та цифрові пристрої для доступу до інформації, спілкування та співпраці як творець та (або) споживач, а також самостійно опановує нові технології;

- усвідомлює наслідки використання інформаційних технологій для себе, суспільства, навколишнього світу та сталого розвитку, дотримується етичних, міжкультурних та правових норм інформаційної взаємодії.

Метою соціальної і здоров'язберезжувальної освітньої галузі є формування соціальної компетентності та інших ключових компетентностей, активної громадянської позиції, підприємливості, розвиток самостійності через особисту ідентифікацію, застосування моделі здорової та безпечної поведінки, збереження власного здоров'я та здоров'я інших осіб, добробуту та сталого розвитку.

Здобувач освіти:

- дбає про особисте здоров'я і безпеку, реагує на діяльність, яка становить загрозу для життя, здоров'я, добробуту;
- визначає альтернативи, прогнозує наслідки, ухвалює рішення з користю для здоров'я, добробуту, власної безпеки та безпеки інших осіб;
- робить аргументований вибір на користь здорового способу життя, аналізує та оцінює наслідки і ризики;
- виявляє підприємливість та поводить етично для поліпшення здоров'я, безпеки та добробуту.

Метою громадянської та історичної освітньої галузі є формування громадянської та інших компетентностей, власної ідентичності та готовності до змін шляхом осмислення зв'язків між минулим і сучасним життям, активної громадянської позиції на засадах демократії, поваги до прав і свобод людини, толерантного ставлення до оточуючих, набуття досвіду життя в соціумі з урахуванням демократичних принципів.

Здобувач освіти:

- встановлює зв'язки між подіями, діяльністю людей та її результатами у часі, пояснює значення пам'ятних для себе та інших громадян України дат (подій);
- орієнтується у знайомому соціальному середовищі, долучається до його розвитку, пояснює вплив природи та діяльності людей на нього;

- працює з різними джерелами соціальної та історичної інформації, аналізує зміст джерел, критично оцінює їх;
- узагальнює інформацію з різних джерел, розповідаючи про минуле і сучасне;
- представляє аргументовані судження про відомі факти та історичних осіб, а також про події суспільного життя;
- має розвинуте почуття власної гідності, діє з урахуванням власних прав і свобод, поважає права і гідність інших осіб, протидіє проявам дискримінації та нерівного ставлення до особистості;
- усвідомлює себе громадянином України, аналізує культурно-історичні основи власної ідентичності, визнає цінність культурного розмаїття;
- дотримується принципів демократичного громадянства, бере активну участь у житті шкільної спільноти, місцевої громади.

Метою мистецької освітньої галузі є формування культурної та інших компетентностей, цінностей у процесі пізнання мистецтва та художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті, поваги до національної та світової мистецької спадщини.

Здобувач освіти:

- виявляє художньо-образне, асоціативне мислення у процесі художньо-творчої діяльності через образотворче, музичне та інші види мистецтва;
- пізнає мистецтво, інтерпретує художні образи, набуваючи емоційно-чуттєвого досвіду, виявляє ціннісне ставлення до мистецтва;
- пізнає себе через художньо-творчу діяльність та мистецтво.

Метою фізкультурної освітньої галузі є формування соціальної та інших ключових компетентностей, стійкої мотивації здобувачів освіти до занять фізичною культурою і спортом для забезпечення гармонійного фізичного розвитку, підвищення функціональних можливостей організму, вдосконалення життєво необхідних рухових умінь та навичок.

Здобувач освіти:

- регулярно займається руховою активністю, фізичною культурою та спортом; демонструє рухові вміння та навички та використовує їх у різних життєвих ситуаціях;
- добирає фізичні вправи для підвищення рівня фізичної підготовленості;
- керується правилами безпечної і чесної гри, уміє боротися, вигравати і програвати; усвідомлює значення фізичних вправ для здоров'я, емоційного задоволення, гартування характеру, самовираження та соціальної взаємодії.

4 клас

- Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.
- Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.
- Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості перевіряти його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої

загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

5-9 класи

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>

2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння:здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.</p> <p>Ставлення:критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.</p> <p>Навчальні ресурси:підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності</p>

		<p>(природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
4	<p>Основні компетентності у природничих науках і технологіях</p>	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>

5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв’язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв’язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної</p>

		освітньої траєкторії
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p>

		<p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані</p>

		<p>для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>
--	--	---

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізні лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;
- окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;
- предмети за вибором;
- роботу в проектах;
- позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>

Громадянська відповідальність	<p>Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

10-11 класи

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державних стандартах, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних</p>

		<p>текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних</p>

		<p>задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p>

		Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та</p>

		<p>підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську</p>

		культуру та розвиток суспільства. Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва
10	Екологічна грамотність і здорове життя	Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання. Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо. Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх окремих предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Наскрізнi лiнii є засобом iнтеграцiї ключових i загальнопредметних компетентностей, окремих предметiв та предметних циклiв; iх необхідно враховувати при формуваннi шкiльного середовища.

Наскрізнi лiнii є соцiально значимими надпредметними темами, якi допомагають формуванню в учнiв уявлень про суспiльство в цiлому, розвивають здатнiсть застосовувати отриманi знання у рiзних ситуацiях.

Навчання за наскрiзними лiнiями реалiзується насамперед через:

органiзацiю навчального середовища — змiст та цiлi наскрiзних тем враховуються при формуваннi духовного, соцiального i фiзичного середовища навчання;

окремi предмети — виходячи iз наскрiзних тем при вивченнi предмета проводяться вiдповiднi трактовки, приклади i методи навчання, реалiзуються надпредметнi, мiжкласовi та загальношкiльнi проекти. Роль окремих предметiв при навчаннi за наскрiзними темами рiзна i залежить вiд цiлей i змiсту окремого предмета та вiд того, наскiльки тiсно той чи iнший предметний цикл пов'язаний iз конкретною наскрiзною темою;

предмети за вибором;

роботу в проектах;

позакласну навчальну роботу i роботу гурткiв.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталій розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>
Громадянська відповідальність	<p>Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>

Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

РОЗДІЛ 8

Програмно-методичне забезпечення

Інваріантна складова навчального плану

Задля забезпечення якісного виконання освітніх програм в умовах очного та дистанційного навчання пропонуємо під час календарно-тематичного планування у навчальних програмах і календарно-тематичних планах виділити ключові теми, на яких ґрунтується подальше опрацювання програмового матеріалу. Це дозволить без порушення системи програмових вимог ущільнювати, оптимізувати вивчення предмета, концентрувати увагу на відпрацюванні позицій, що мають забезпечити якісну самостійну роботу учнів в умовах дистанційного навчання. Під час вибору на початку навчального року

навчально-методичного комплексу для вивчення предмета передбачити можливості використання засобів та інструментарію дистанційного навчання в умовах очного навчання. Важливим є формування у здобувачів освіти уміння вчитися з використанням ІТ, а в учителів – уміння забезпечувати цей процес має стати пріоритетним освітнім завданням закладів освіти у 2020/2021 навчальному році. У зв'язку з вище окресленим робота закладів освіти в умовах очного і дистанційного навчання зумовлює необхідність підвищення кваліфікації педагогічних працівників із зазначених питань. Звертаємо увагу керівників закладів освіти, їх заступників та педагогічних працівників, що зміни в змісті науково-методичної роботи в закладах освіти мають відображати і питання теорії та практики впровадження концептуальних засад реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа». Пропонуємо у цій роботі використовувати видані за кошти державного бюджету навчально-методичні посібники для педагогічних працівників, щовисвітлюють загально дидактичні питання та питання методик навчання у Новій українській школі. З електронним варіантом навчально-методичних посібників можна ознайомитися на сайті Інституту модернізації змісту освіти на сторінці електронної бібліотеки за покликанням <https://cutt.ly/lyP5Ay2>

Організація освітнього процесу у 2020/2021 навчального році реалізуватиметься також із врахуванням результатів знакової події для української освіти: у грудні 2019 року оприлюднено Національний звіт за результатами міжнародного дослідження якості освіти PISA-2018, у якому Україна брала участь вперше (режим доступу: <http://testportal.gov.ua>), який містить рекомендації щодо подальшого розвитку освіти в Україні в коротко-та довгостроковій перспективах.

Окрім того, PISA не перевіряє, чи засвоїли учні зміст освітньої програми, а оцінює, наскільки учні здатні використовувати здобуті знання, уміння та навички в реальному житті. Кожне дослідження PISA має провідну компетентність: для PISA-2018 була читацька грамотність, для PISA-2021 стане математична, для PISA-2024 – природничо-наукова компетентність.

5 серпня ц.р. Кабінет Міністрів України ухвалив Концепцію розвитку природничо-математичної освіти (STEM-освіти), реалізація якої передбачена до 2027 року.

Концепція спрямована на модернізацію STEM-освіти, її широкомасштабне впровадження на всіх складниках та рівнях освіти, встановлення партнерства з роботодавцями і науковими установами та їхнє залучення до розвитку природничо-математичної освіти, тому пропонуємо вчителям природничих дисциплін скоригувати свої навчальні плани із змістом зазначеного документа, оскільки розвиток STEM-освіти може бути забезпечений на початковому, базовому та профільному рівнях. STEM-освіта може реалізуватися через усі види освіти – формальну, неформальну, інформальну (на онлайн-платформах, у STEM-центрах/лабораторіях, за допомогою екскурсій, турнірів, конкурсів, фестивалів, практикумів тощо).

Згідно з Концепцією, навчальні методики та навчальні програми STEM-освіти будуть спрямовані на формування компетентностей, актуальних на ринку праці. Зокрема, це критичне, інженерне і алгоритмічне мислення, навички оброблення інформації й аналізу даних, цифрова грамотність, креативні якості та інноваційність, навички комунікації.

STEM-освіта буде впроваджуватись із урахуванням принципів особистісного підходу, постійного оновлення змісту освіти відповідно до нових досягнень науки та вимог ринку праці, формування необхідних компетентностей на всіх складниках та рівнях освіти, розвитку закладів спеціалізованої освіти наукового спрямування.

Клас	Предмет	Програма	Видавництво, рік	Ким затверджено
1		Початкова школа 1-3 клас. Типова освітня програма під керівництвом О.Я.Савченко.	www.mon.gov.ua	Наказ МОН України 20.04.2018 №407
2-4		Початкова школа 1-4 класи	www.mon.gov.ua	МОНМС України наказ №1050 від 12.09.2011р. Зміни наказ МОН України від 29.05.2015 №584, від 05.08.2016 №948
5-9	Українська мова	Українська мова 5-9 клас	www.mon.gov.ua	Зміни наказ МОН від 07.06.2017 № 804
10-11	Українська мова	Українська мова 10-11 клас. Рівень стандарту. Профільний рівень	www.mon.gov.ua	Затверджені наказами МОН та від 23.10.2017 № 1407
5-9	Українська література	Українська література 5-9 клас	www.mon.gov.ua	Зміни наказ МОН від 07.06.2017 № 804
10-11	Українська література	Українська література 10-11 клас. Рівень стандарту. Профільний рівень	www.mon.gov.ua	Затверджені наказами МОН та від 23.10.2017 № 1407
5-9	Зарубіжна література	Зарубіжна література 5-9 кл.	www.mon.gov.ua	Наказ МОН від 07.06.2017, № 804
10	Зарубіжна література	Зарубіжна література 10-11 клас. Рівень стандарту. Профільний рівень.	www.mon.gov.ua	Затверджені наказами МОН та від 23.10.2017 № 1407

1-2	Англійська мова	Початкова школа 1 клас. Типова освітня програма під керівництвом О.Я.Савченко.	www.mon.gov.ua	Наказ МОН України 20.04.2018 №407
5-9	Німецька мова. Англійська мова	Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням іноземних мов «Іноземні мови. 5-9 класи»	www.mon.gov.ua	Наказ МОН від 07.06.2017 № 804
10	Англійська мова	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів 10-11 класи Іноземна мова (Рівень стандарту)	www.mon.gov.ua	Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
5-9	Історія	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Історія України. Всесвітня історія. 5-9 класи»	www.mon.gov.ua	Наказ МОН від 07.06.2017 № 804
10-11	Історія	Програми для загальноосвітніх навчальних закладів «Історія України. 10-11 (рівень стандарту)	www.mon.gov.ua	Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
10	Громадянська освіта	Громадянська освіта (інтегрований курс)	www.mon.gov.ua	Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
9	Правознавство	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Правознавство. Практичний курс. 9 клас» (авт. Ремех Т.О., Пошетун О.І.)	www.mon.gov.ua	Лист МОН від 21.05.2008 № 1/11-1969 Зміни Наказ МОН МС №585 від 29.05.2015, від 07.06.2017 № 804
5-9	Математика	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Математика. 5-9 класи» (колектив авторів)	www.mon.gov.ua	Наказ МОН від 07.06.2017 № 804

10-11	Математика	Навчальні програми з математики для учнів 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, профільний рівень)	www.mon.gov.ua	Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
3-4	Інформатика	Сходинки до інформатики 2-4 клас загальноосвітніх навчальних закладів	www.mon.gov.ua	Затверджено наказ МОН МС України №1050 від 12.09.2011 лист МОН від 17.08.2016 №1/9-434
5-7	Інформатика	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Інформатика. 5–9 класи» (для учнів, які вивчали інформатику в 2-4 класах) (колектив авторів)	www.mon.gov.ua	Наказ МОН від 07.06.2017 № 804
8-9	Інформатика	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Інформатика. 5–9 класи» (колектив авторів)	www.mon.gov.ua	Наказ МОН від 29.05.2015 № 585
10-11	Інформатика	Навчальні програми з інформатики для учнів 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту)	www.mon.gov.ua	Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
10-11	Захист Вітчизни	Навчальна програма «Захист Вітчизни» для навчальних закладів системи загальної середньої освіти (рівень стандарту) (колектив авторів)	www.mon.gov.ua	Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
6-9	Географія	Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Географія.	www.mon.gov.ua	Наказ МОН від 07.06.2017 № 804
10-11	Географія	Географія. 10-11 клас. Рівень стандарту	www.mon.gov.ua	Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407

5	Природознавство	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Природознавство» (колектив авторів)	www.mon.gov.ua	Наказ МОН від 07.06.2017 № 804
5-9	Основи здоров'я	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Основи здоров'я. 5-9 класи» (колектив авторів)	www.mon.gov.ua	Наказ МОН від 07.06.2017 № 804
7-9	Фізика	Фізика. 7-9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів	www.mon.gov.ua	Наказ МОН від 07.06.2017 № 804
10-11	Фізика	«Фізика 10-11» (рівень стандарту), авторського колективу Національної академії наук України під керівництвом Локтева В. М.	www.mon.gov.ua	Наказ МОН від 24.11.2017 № 1539
7-9	Хімія	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Хімія. 7-9 класи» (колектив авторів)	www.mon.gov.ua	Наказ МОН від 07.06.2017 № 804
10-11	Хімія	Хімія. 10-11 класи (рівень стандарту) навчальна програма для закладів загальної середньої освіти	www.mon.gov.ua	Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
6-9	Біологія	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Біологія. 6-9 класи» (колектив авторів)	www.mon.gov.ua	Наказ МОН від 07.06.2017 № 804
10-11	Біологія	Біологія і екологія. 10-11 класи (рівень стандарту) навчальна програма для закладів загальної середньої освіти	www.mon.gov.ua	Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407

5-9	Мистецтво	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Мистецтво. 5-9 класи»	www.mon.gov.ua	Наказ МОН від 07.06.2017 № 804
5-9	Фізична культура	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Фізична культура. 5-9 класи» (авт. М. В. Тимчик, Є. Ю. Алексейчук, В. В. Деревянко, Т. А. Дмитрієва, Е. А. Єрмоєнко, І. Р. Захарчук, О. М. Лакіза, В. О. Сілкова)	www.mon.gov.ua	Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
10-11	Фізична культура	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Фізична культура. 10-11 класи» (рівень стандарту) (авт. М.В. Тимчик, Є.Ю. Алексейчук, В.В. Деревянко, В.М. Єрмоєлова, В.О.Сілкова)	www.mon.gov.ua	Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
3-4	Фізична культура	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Фізична культура. 1-4 класи» (колектив авторів)	www.mon.gov.ua	Наказ МОН від 05.08.2016 № 948
5-8	Технології	Трудове навчання. 5-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів	www.mon.gov.ua	Наказ МОН України від 07.06.2017 №804
9	Технології	Програма курсу за вибором „Основи комп’ютерної графіки” І.Завадський.	ciit.zp.ua	Лист МОН від 10.08.2006, №1/11-4927, зміни від 07.06.2017 №804

10-11	Технології	Програма курсу за вибором „Інформаційний працівник” Костюков В.П. Мотурнак Є.В.	ciit.zp.ua	Лист МОН від 10.08.2006 №1/11-4927
-------	------------	--	------------	------------------------------------

РОЗДІЛ 9

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення освіти

КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Педагогічні працівники	Необхідно (осіб)	Фактично (осіб)	Відсоток від необхідного
1	2	3	4
Усього педагогічних працівників	28	28	100
з них:			
Мають відповідну освіту	28	27	96
працюють у навчальному закладі за сумісництвом	2	2	100

Функціональні групи приміщень: бібліотека, медпункт, адміністративні кабінети, допоміжні - вестибюль, санітарний вузол, технічні приміщення тощо. Усі приміщення гімназії мають природне та штучне освітлення (використовуються лампи розжарювання та люмінесцентні). Класні кімнати та кабінети провітрюють на перервах, а рекреації - на уроках.

Гімназія обладнана централізованими системами опалювання, господарсько-питного, протипожежного водопостачання, каналізацією. На території гімназії розміщений спортивний майданчик.